

Výlepové plochy a propagace volebních stran

Zadání:

Právní výklad k problematice využití výlepových ploch ve středu obce, v blízkosti volební místnosti pro politickou reklamu a povinnosti, které se k tomu vážou, například vymezit nějaký prostor pro politickou reklamu, či ohlídat, aby X dnů před volbami na této ploše nebyla politická reklama apod.

Tuto problematiku řeší ust. § 16 zák. č. 247/1995 Sb., o volbách do Parlamentu ČR ...

V tomto případě by se jednalo o aplikaci odst. 4 tohoto ustanovení, které stanoví:

„Pro volební kampaň může starosta vyhradit plochu pro vylepení volebních plakátů, a to 16 dnů přede dnem voleb. Možnost jejího využívání musí odpovídat zásadě rovnosti kandidujících politických stran a koalic, popřípadě kandidátů při volbách do Senátu. K volební kampani nelze využívat komunikační média kraje nebo obce nebo právnické osoby, která je ovládaná krajem nebo obcí.“

Dále pak odst. 9, které stanoví:

„V objektu, v němž je umístěna volební místnost, a v jeho bezprostředním okolí je ve dnech, ve kterých v těchto objektech probíhá hlasování, zakázána volební agitace pro politické strany, politická hnutí, koalice a kandidáty.“

Rovněž zde hraje i roli ust. § 18 odst. 1 zák. č. 424/1991 Sb., o sdružování v politických stranách a v politických hnutích ..., kdy strany a hnutí nesmějí přijmout dar nebo bezúplatné plnění mimo jiné i od obce ...

V této věci si proto dovolím citovat stanovisko orgánu „nejpovolanějšího“, a to ÚDHPSH:

Obce, kraje i jimi ovládané osoby mohou umožnit výlep volebních plakátů a jiné volební reklamy na všechna velkoplošná zařízení, která vlastní či spoluvlastní (plakátovací plochy, budovy obce, sloupy veřejného osvětlení, vozy MHD a podobně). Zákon o politických stranách (č. 424/1991 Sb.) ale stranám a hnutím zakazuje přijmout od obcí, krajů a jimi ovládaných osob dar či jiné bezúplatné plnění. Kandidující strany a hnutí, které chtějí například vylepit plakáty na obecní plakátovací plochu, tedy musejí dané obci za vylepení plakátů zaplatit. Musí přitom jít minimálně o „cenu obvyklou“, neboť cena nižší než obvyklá by již představovala bezúplatné plnění (dar) samosprávy vůči politické straně.

Cena obvyklá však nemusí být automaticky ve všech případech cenou tržní či komerční. Při stanovování ceny obvyklé lze vycházet z předchozí praxe kraje nebo obce týkající se voleb do Parlamentu České republiky. Pokud v obci dosud bylo praxí poskytování ploch bezplatně, je nyní třeba inkasovat alespoň symbolickou částku. Obec však není povinna nabízet výlepové plochy výhradně za poplatek. Pokud obec dosud poskytovala své plakátovací plochy zdarma, nemusí na této praxi nic měnit. Politické strany a hnutí by však neměly na takové plochy své plakáty zdarma vylepovat, protože by tím přijaly bezúplatné plnění, což jim zákon zakazuje.

Vzhledem k tomu, že strany jsou povinny ve svém účetnictví zaznamenat každý náklad volební kampaně, doporučujeme, aby o pronájmu plochy byla uzavřena alespoň jednoduchá dohoda či obdobná forma záznamu. Tento účel může plnit i příjmový doklad, v němž bude uvedena doba pronájmu, rozsah vyhrazené plochy a cena. Po ukončení doby pronájmu by plakáty měly být odstraněny.

Vyhrazení plakátovacích ploch pro volební kampaň není povinností obce.

Je jen na obci, zda plochy poskytne, či ne. Pokud se rozhodne plochy poskytnout, je třeba pamatovat, že legislativa počítá s odlišným režimem v době do 16 dní před konáním voleb a v posledních 16 dnech kampaně (§16 odst. 4 volebního zákona). V době do 16 dní před konáním voleb nestanovuje

zákon žádnou podmínku rovného přístupu k plochám obcí. Lze tedy uplatnit pravidlo „kdo dřív přijde, ten dřív mele“. Pokud se starosta rozhodne pro posledních 16 dní přede dnem voleb vyhradit zvlášť plochy ve smyslu § 16 odst. 4 volebního zákona (nové či v rámci již využívaných ploch), musí možnost jejich využívání odpovídat zásadě rovnosti kandidujících subjektů. V této době tedy musí být každé kandidující straně nebo hnutí, která o to projeví zájem, umožněno se na plakátovacích plochách prezentovat, a to za rovných podmínek, tedy například za stejnou cenu. V případě, že starosta nevyužije tohoto práva a plochu dle § 16 odst. 4 volebního zákona nevyhradí, může obec dále plochy pronajímat v obdobném režimu jako v době do 16 dní přede dnem voleb.

Co se týká povinností ohledně ploch, je asi výhodnější druhou variantu nevyužít. Jedná se o možnost, ne povinnost. Čili pokud byste se pro tuto možnost rozhodli, je potřeba stanovit jednoznačná pravidla a tyto umožnit všem a rovně (např. spočítat plochu, vymezit max. plochu pro jednu stranu a dále stanovit cenu ...). Doporučuji nevyužívat, postupovat první variantou a pouze stanovit cenu obvyklou. Tedy teoreticky mimo úplatného plnění žádnou povinnost nemáte.

Co se týká bezprostředního okolí, tak uváděné ustanovení hovoří o této blízkosti okolí objektu, v němž Definici bezprostředního okolí však zákon nestanoví. Hovoří však o zakázané agitaci v době, kdy se konají volby. Doporučil bych být opatrný, a pokud se prostor nachází v bezprostřední blízkosti, jak uvádíte, tak bych dobu případného nájmu stanovil právě do voleb a po té stanovil, nejlépe ve smlouvě, že nejpozději v den před konáním odstraní nebo pokud nebude odstraněno do určité doby, že bude odstraněno pronajímatelem. Případně raději tuto plochu nepronajímat. Do voleb by to mohlo být teoreticky pravidlo „kdo dřív přijde ...“ v den voleb bych však doporučoval, aby bylo zajištěno, že agitace (přesvědčování jakoukoliv formou) nebude v tomto prostoru probíhat.